

Bilag 1: Handleplan for en styrket indsats overfor partnervold i Københavns Kommune

Baggrund for handleplanen

Socialforvaltningen har med nærværende handleplan – og tilhørende redegørelse - for en styrket indsats over for partnervold i Københavns Kommune fulgt op på beslutningen i borgerrepræsentationen den 12. juni 2008, hvor Borgerrepræsentationen bad Socialforvaltningen om:

- a. at udarbejde en redegørelse for den samlede indsats overfor partnervold i København
- b. at udarbejde en handleplan, på baggrund af redegørelsen, for en styrket indsats over for partnervold inklusive samt forslag til finansiering af evt. nye indsatser, samt:
 - at redegørelsen og handleplanen, inklusiv forslag til finansiering, behandles af Socialudvalget og sendes i høring i relevante udvalg inden 1. februar 2009

I oplægget beder Borgerrepræsentationen om, at der indhentes erfaringer fra indsatsen i London som inspiration til en styrket indsats i Københavns Kommune.

Københavns Kommune anerkender, at både kvinder og mænd udsættes for partnervold. Da størstedelen af ofrene er kvinder og størstedelen af voldsudøvere er mænd, jfr. Statens Institut for Folkesundhed 2008, omtales den voldsramte som kvinde i store dele af handleplanen og tilhørende redegørelse.

Indledning

Der foreligger en stor mængde viden og anbefalinger til en forbedret indsats over for voldsramte mænd, kvinder og børn. Nærværende handleplan fokuserer på, hvorledes Københavns Kommune kan styrke sin indsats over for personer, der udsættes for partnervold. Handleplanen er udarbejdet på baggrund af en redegørelse jf. bilag 2 og i samarbejde med medlemmer af følgegruppen herunder Sekretariatsleder for Landsorganisationen af Kvindekrisecentre (LOKK), ledere af Kvindekrisecentrene i Københavns Kommune, leder af krisecentret i Dannerhuset, Servicestyrelsen ved Vibeke Lybecker Jensen, SFI ved Else Christensen og Seniorrådgiver Jørn Bro (pens. Politimester). For at sikre kontinuiteten i arbejdet er følgegruppen indstillet på at fortsætte og indgå i et samarbejdsudvalg for en styrket indsats, når handleplanen er godkendt.

Handleplan for en styrket indsats

Handleplanen er et innovativt forslag som kan medvirke til at mindske konsekvenserne af partnervold og skal ses i lyset af den omstrukturering, der finder sted inden for Socialforvaltningen på nuværende tidspunkt, hvor der netop er fokus på specialisering og kobling af indsatser på tværs af forvaltninger og sektorer for at opkvalificere arbejdet.

Handleplanen tager sit afsat i en redegørelse for partnervold, hvori erfaringer med en styrket indsats overfor partnervold i England er medtaget.

Målgruppen er primært kvinder med bopæl i Københavns Kommune i alderen 16-64 år og deres børn, som udsættes for partnervold, navnlig de kvinder som vi ved ikke får hjælp i dag. Volden ødelægger kvindernes og børnenes livsgrundlag. Sammenlignet med andre kvinder, har kvinder, som udsættes for partnervold, en markant højere risiko for dårlig trivsel, depression og en række psykosomatiske lidelser, som medfører, at kvinderne har en øget risiko for at miste tilknytningen til arbejdsmarkedet og deres sociale netværk. Voldsramte kvinder lider ofte under post-traumatisk stress med alvorlige psykiske og sociale konsekvenser for dem og relationen til deres børn. Børnene får søvnproblemer, læringsvanskeligheder, depression og udvikler måske selv en voldelig adfærd. De unge bliver selvskadende, har svært ved at indgå i sociale relationer og måske opholder de sig på gaden med risiko for at havne i kriminalitet. De menneskelige konsekvenser er mange, ligeså er de samfundsøkonomiske.

Handleplanen lægger vægt på at prioritere en helhedsorienteret indsats og risikoreduktion gennem at etablere et "Specialteam" af sagsbehandlere, som varetager og tager ansvar for den koordinerende indsats gennem hele sagsforløbet. Specialtemaet får samtidig en væsentlig rolle i forhold til tidlig identifikation og forebyggelse af partnervold. Specialteamet skal referere til et projektråd med repræsentanter fra ledelsen i henholdsvis Socialforvaltningen og Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen.

Det vurderes, at Københavns Kommune med en realisering af handleplanen kan nedbringe antallet af kvinder, som ikke modtager hjælp og støtte, med 350-400 om året. Hertil kommer omkring 500 enkeltstående personlige eller telefoniske henvendelser om råd og vejledning. Det vil betyde et fald i længden af den periode, hvor kvinder og børn udsættes for vold og på sigt et fald i omfanget af partnervold i Københavns Kommune.

Organiseringen af specialteam

Den helt centrale del i den engelske model, jf. redegørelsen, er etableringen af et specialteam af sagsbehandlere, som har ansvar for sagen og koordinerer på tværs af interessenter gennem hele sagsforløbet. Grundtanken er, at en voldramt kvinde kun behøver at henvende sig ét sted, hvor hun får en service af høj faglig kvalitet. Her er det trygt for hende at anmelde og dokumentere, hvad hun har været udsat for. Den rette sammensætning af specialteamet er en forudsætning for at kunne tilbyde en helhedsorienteret indsats med effektiv og målrettet koordinering.

Inspireret af den engelske model og de muligheder, som ligger i forhold til struktursammensætningen i Københavns Kommune anbefales det, at det københavnske specialteam består af ca. 8-10 medarbejdere¹.

- 1) Et antal sagsbehandlere fra Socialforvaltningen med kompetence til at foretage sagsbehandling, som knytter sig både til både voksenteam og børne-familieteam for at sikre det rette og samlede tilbud for både mor og barn.
- 2) En medarbejder af anden etnisk baggrund end dansk, som har specialfokus på arbejdet med kulturel diversitet som et led i at nedbryde de barrierer, som specielt etniske kvinder oplever, når de ønsker at forlade et voldeligt forhold.
- 3) En sagsbehandler fra Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen, der har kompetence til at træffe afgørelser omkring kvindens økonomi og som kan fungere som jobkonsulent i forbindelse med efterværn.
- 4) En politisagkyndig, hvis hovedopgave består i at styrke samarbejde med politiet og domstolen for at imødekomme væsentlige udfordringer. Herunder at øge kvindens sikkerhed, antallet af anmeldelser og sager, der kommer for en domstol.
- 5) En psykolog, der med bistand fra resten af Specialteamet har til opgave at etablere tilbud om psykologstyrede samtalegrupper samt at drive forløb med disse samtalegrupper eventuelt i samarbejde med en anden medarbejder fra Specialteamet. TM
- 6) At det overvejes på sigt, at specialteamet inkluderer en sagsbehandler med fokus på partnervold i biseksuelle og homoseksuelle parforhold blandt mænd.

Erfaringerne fra England viser at: *"70 % af kvinderne var ikke udsat for hverken psykisk eller fysisk vold ved forløbets afslutning. Det tilskrives det koordinerende samarbejde mellem politi, domstol og sagsbehandleren."* (CAADA 2007)

¹ Københavns Kommune har ikke noget tal på antallet af henvendelser om partnervold til Socialforvaltningen. Skønnene er derfor baseret på antallet af kvinder i Københavns Kommune, som udsættes for partnervold, henvendelser til ikke kommunale tilbud, indsatsens kapacitet og erfaringer fra indsatsen i London.

En anden central del i den engelske model, som skal medtænkes i den danske, er, at samtlige interessenter har mulighed for at henvise til specialteamet, som ligeledes har en 'åben dør politik' for henvendelser om råd og vejledning direkte fra gaden, herunder også anonyme henvendelser. Nogle kvinder ønsker ikke at involvere kommunen i deres personlige problemer. De ser ikke sig selv som sociale klienter eller er utrygge ved at gå til en myndighed, men vil gerne have hjælp af høj faglig kvalitet (Clausen M.R. 2008, Voldsobservatoriet 2008).

En lokalitet løsrevet fra anden myndighedsinstans kan være central for at imødekomme denne udfordring. Uafhængigheden kan desuden tilstræbes ved en veldefineret jobbeskrivelse og tydelighed omkring specialteamets beføjelser. Uafhængigheden kan desuden tilstræbes ved ledelse af en person, der er uafhængig af f.eks. socialcentret og endeligt ved klare resultatmål, som er adskilt fra anden myndigheds resultatmål.²

En tredje central del i den engelske model er, at specialteamet modtager både kvinder, som er i et voldeligt forhold og som har forladt et voldeligt forhold. Det betyder:

- At kvinden kan nås førend volden eskalerer og voldens konsekvenser kan reduceres
- At kvinden ikke forlader manden førend hun er parat og at de nødvendige foranstaltninger er på plads f.eks. en sikkerhedsplan. Det reducerer antallet af kvinder, som vender tilbage til forholdet eller bliver slået ihjel
- At der er et tilbud til de kvinder, som gerne vil blive hos manden

Det er væsentligt, at specialteamet rummer et sådan tilbud, fordi 54 % af kvinderne på landets krisecentre har været udsat for vold i mere end tre år og 44 % af kvinderne har tidligere været på krisecenter før det aktuelle krisecenterophold (N = knap 2.000) (Servicestyrelsen og LOKK 2008). Desuden er kvinderne i langt større risiko for at blive slået ihjel ved separation eller kort efter, at de har forladt forholdet (Lees 2000).

Som et sidste og fjerde punkt er det væsentlig, at specialteamet forholder sig aktivt til de andre tilbud til målgruppen i Københavns Kommune, som en indgang til at nå målgruppen og etablere et samarbejde for en styrket og fælles indsats.

² Et mål fra Socialforvaltningens side er, at støtte borgeren til at kunne klare sig i egen bolig. I arbejdet med voldsramte kvinder, mænd og børn anbefales det f.eks. at dette mål kun tilstræbes i henhold til den enkeltes risikovurdering

Specialteamets arbejdsmetode

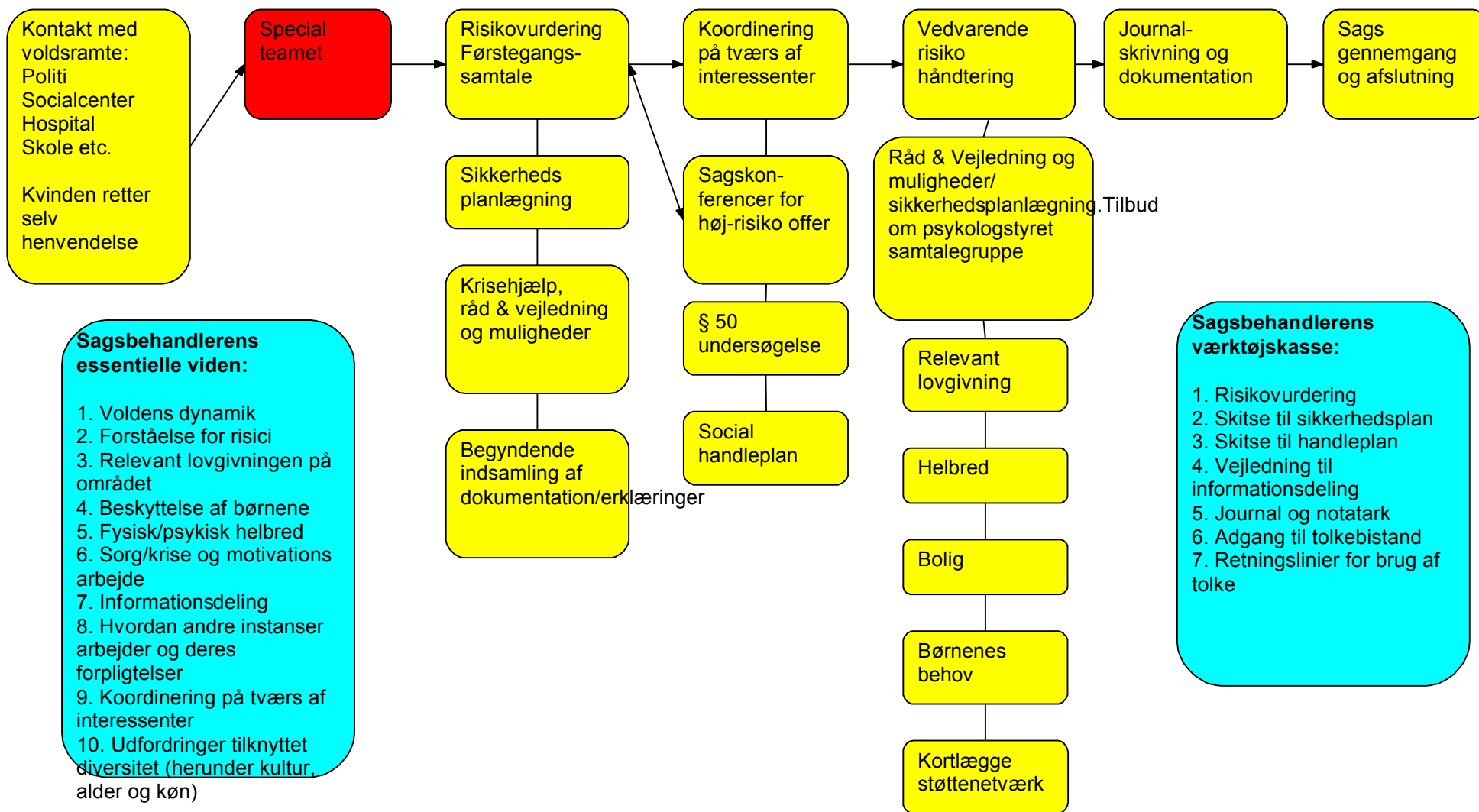
Nedenstående er skitseret en figur inspireret af modellen i London, som giver et overblik over sagsbehandlerens arbejdsfunktion. Det er beskrevet i de blå kasser, hvilken viden og redskaber, som er essentiel for at sikre effektivitet og et højt fagligt niveau i sagsbehandlingen.

Derudover er det væsentligt at pointere, at der i specialteamet arbejdes med:

- Fælles tilgange til risikovurderinger på tværs af myndigheder og interessenter for at sikre samarbejdets koordinering på tværs.
- Sagskonferencer for kvinder i høj-risiko.³ Sagskonferencerne har påvist et fald på 50 % i gentagelser af volden i høj-risiko familier (CAADA 2006, B, CAADA 2007)
- Indsamling af dokumentation som fast del i arbejdet og evt. i samarbejde med politi/hospital, fordi der meget ofte er et behov for at dokumentere, at volden har fundet sted. Det gælder i forbindelse med udenlandske voldsramte kvinder (hjemsendelse), skilsmisse, forældremyndighedssager, politianmeldelse, skadeerstatning og sociale ydelser.

³ Herved menes, at kvinden grundet de trusler og graden af den vold, som hun har været udsat for, vurderes til at være i fare for sit liv

Den helhedsorienterede indsats: sagsbehandlerens funktion i specialteamet (inspireret af CAADA 2006)

Målsætninger

Med udgangspunkt i resultatet af den samlede redegørelse er der defineret to prioriterede mål. De imødekommer størstedelen af de i redegørelsen identificerede udfordringer i den nuværende indsats over for partnervold i Københavns Kommune.

1. Mål: En helhedsorienteret indsats & risikoreduktion

Handling: *Etablering af et specialteam af sagsbehandlere.*

Resultat: *Stigning i antallet af henvendelser fra kvinder der ønsker hjælp, råd og vejledning.*

Stigning i antallet af kvinder/børn, som lever i sikkerhed for voldsudøver.

- 1) At der etableres et specialteam med en selvstændig lokalitet, et neutralt navn og en 'åben dør'- politik, som hjælper til at imødekomme det antal kvinder, som ønsker hjælp af høj faglig kvalitet, men som ikke ønsker at flytte på kvindekrisecenter eller ikke henvender sig på et socialcenter. En vigtig opgave for specialteamet er fokus på kvindens sikkerhed og en risikovurdering er et grundelement, der skal sikre den rette intervention.
 - Specialteamet er kendetegnet ved et højt vidensniveau og består af mobile sagsbehandlere med kompetence til at koordinere indsatsen gennem hele sagsforløbet. Grundtanken er, at kvinden kun behøver at henvende sig ét sted for at få råd og vejledning af høj faglig kvalitet.
 - Specialteamet har et tæt samarbejde med politiet, som a) dokumenterer volden på stedet, b) henviser kvinden til specialteamet hurtigst muligt og c) samarbejder med sagsbehandleren om at sikre kvindens sikkerhed gennem hele sagsforløbet.
 - Centerlederen for kvindekrisecentrene varetager en overordnet koordineringsfunktion mellem specialteamet og kvindekrisecentrene for at sikre den helhedsorienterede indsats, styrke det koordinerende samarbejde og vidensindsamling i takt med udviklingen.
 - Specialteamet overvejes på sigt at inkludere en sagsbehandler med fokus på partnervold i biseksuelle og homoseksuelle parforhold.

- 2) At Specialteamet etablerer og driver tilbud om psykologstyrede samtalegrupper med henblik på en fremtidig tilværelse uden vold eller på at støtte kvinden i fortsat fravalg af tilværelse med vold. Psykologstyrede samtalegrupper kan desuden have til følge at styrke kvindernes netværk, der ikke involverer en voldelig mand.

2. Mål: Tidlig identifikation & forebyggelse af partnervold

Handling: Proaktivt arbejde & målrettet undervisning.

**Resultat: Forkortelse af perioden, hvor kvinden/børnene udsættes for vold i hjemmet.
Fald i antallet af kvinder/børn, som har været udsat for vold i hjemmet.**

- 1) At specialteamet arbejder proaktivt i forhold til følgende:
- Socialcentret
 - Politi
 - Hospital, herunder jordmødre og personale på skadestuer
 - Specialteamet modtager både kvinder, som er i et voldeligt forhold og som har forladt et voldeligt forhold.
 - Tilstræber at undervisning af fagpersonale, som led i en effektiv og forebyggende indsats (politi, skolelærer, jordmødre, kommunalt ansatte i modtagerenhederne på social- og rådgivningscentre etc.), leveres af specialteamet og personale fra kvindekrisecentrene for at sikre fagligheden og styrke samarbejdet mellem interessenterne.
 - Informationsmateriale om specialteamet og dets tilbud skal tage højde for kvindernes sociale isolation.

Økonomi

Socialforvaltningen lægger op til at "Specialteamet" sættes i gang som et 3-årigt projekt, hvor der foretages en evaluering, således at projektets eventuelle videreførelse kan indgå i drøftelserne af budget 2013.

Det forventes, at der vil være et udgiftsniveau på ca. 5 mill. for hvert år i perioden 2010- 2012.

		2010	2011	2012
Lønudgifter administration	+	4.000.000	4.000.000	4.000.000

Lokale + inventar	300.000	200.000	200.000
Formidling	400.000	400.000	400.000
Evaluering	150.000	150.000	0
Undervisning	150.000	250.000	400.000
I alt	5.000.000	5.000.000	5.000.000